

Opgewekt geloven

Informatie

over de Oud-katholieke Kerk van Nederland

INHOUD

<u>Wat is geloven?</u>	1
<u>Wie zegt 'ik geloof',</u>	1
<u>Gods aanwezigheid in je leven ervaren</u>	2
<u>Hoe word je christen?</u>	2
<u>God brengt mensen samen</u>	3
<u>Aan het begin van onze jaartelling</u>	3
<u>De eigen roeping van de Oud-katholieke kerk</u>	5
<u>Temidden van de vele kerkgemeenschappen,</u>	5
<u>Geloof moet geleefd worden</u>	7
<u>Vanaf het ontstaan van de kerk</u>	7
<u>Een huis voor allen</u>	8
<u>Hoe is dat mogelijk?</u>	8
<u>Tenslotte</u>	9

Wat is geloven?

Wie zegt 'ik geloof',

leeft in het besef: God is er, ik ben niet alleen. De basis van mijn leven is, dat ik in relatie sta tot God. Ik kan mijzelf en de zin van mijn leven alleen helemaal begrijpen vanuit die relatie. God heeft mijn leven gewild en zoekt mij.

De grote westerse kerkvader Augustinus (354-430) heeft dat ervaren en voor ons opgeschreven. Terugziende op zijn leven zegt hij: *'Te laat heb ik U liefgehad, schoonheid zo oud en nieuw, te laat heb ik U liefgehad. U was in mij en ik stond buiten en ik zocht U overal. U was met mij maar ik was niet met U'*. (Belijdenissen X.27) En op een andere plaats zegt hij: *'Onrustig is ons hart in ons, totdat het rust vindt in U'*.

Geloven is thuiskomen bij God, hier en nu leven in verwachting van een hoopvolle toekomst. Niet ondergang en vernietiging bepalen dan ons denken en het kwaad heeft niet het laatste woord. Daarvan heeft God ons verlost door de verzoening die Jezus Christus heeft gebracht. We mogen uitzien naar de voleinding van de schepping, en naar de voltooiing van ons eigen leven over de grenzen van het aardse bestaan heen.

Geloven brengt ons in aanraking met het wonder, dat God tot ons spreekt in mensentaal en dat wij antwoord mogen geven.

De geschiedenis van God met het volk Israël wordt verteld in het Oude Testament, het eerste deel van de Bijbel. Dit wordt ook wel het Eerste Testament genoemd. Daar kunnen we lezen hoe langzaam de ervaring rijpte dat God leiding gaf op de weg door het leven. Die leiding werd zichtbaar in het optreden van bijvoorbeeld Mozes en vele anderen, die profetische woorden spraken in opdracht van God, mensen die als zodanig werden erkend en gezien als personen op wie de Geest van de Heer rustte.

Ze waren soms heel kritisch en ernstig in het vertolken van Gods wil, maar óók waren ze steeds weer bringers van een blijde boodschap, een goede tijding.

Op een beslissend moment in de tijd heeft God gesproken door de mens Jezus van Nazaret, degene die komen zou om zijn volk en de wereld te verlossen van onmacht en schuld. De Bijbel spreekt over hem als Zoon van God, beeld en gelijkenis van de Vader, afstraling van de heerlijkheid van de Heilige. Hij wordt de Christus, de Gezalfde genoemd.

Daaruit spreekt een heel bijzondere en unieke band met de Vader. Jezus heeft ons geleerd dat ook wij God mogen zien als een liefhebbende Vader. Hij wil niet dat wij als kwetsbare mensen overgeleverd zijn aan een zinloos en onbegrijpelijk bestaan, maar dat we leven uit de kracht van de Geest die ons door de doop geschonken wordt.

Door Jezus weten wij, dat elke mens voor God een eigen waarde heeft en dat Gods liefde uitgaat naar alle mensen en naar alles wat Hij geschapen heeft. Geloof in Jezus Christus nodigt ons uit Hem na te volgen in het doen van Gods wil. Geloven in Hem betekent leven vanuit de liefde die Hij ons heeft voorgeleefd in zijn woorden en daden en bovenal door zijn kruis, zijn sterven en verrijzen uit de dood. Geloven in de verrijzenis betekent dat zelfs de dood geen grens kan stellen aan Gods liefde en trouw.

Vanuit deze relatie hebben ontelbare generaties het leven, de wereld en de menselijke verhoudingen in een geheel nieuw licht leren zien. Geloven is dus ook: nieuw inzicht ontvangen, op een nieuwe wijze met elkaar en met al wat leeft leren omgaan. De Bijbel is het boek van Gods omgang met de mensen en daaruit leren wij onze relatie met Hem en met elkaar te verstaan en te verdiepen. Voor velen is dit allerm minst vanzelfsprekend. Wanneer de Bijbel spreekt over geloven, dan wil dat vooral zeggen: vertrouwen hebben in God, instemmen met zijn wil, je aan Hem toevertrouwen. Maar voor de moderne mens is geloven meestal een zaak van al dan niet aannemen dat er een God bestaat. De wereld is radicaal aan het veranderen en deze ongrijpbare processen veroorzaken crisisgevoelens en tenminste grote onzekerheid. Dat raakt bijna alle terreinen van het leven en ook de kerken staan midden in deze ontwikkelingen en delen in de onzekerheid en het zoeken en tasten naar begaanbare wegen voor de toekomst. Naast deze constatering moeten we er zeker oog voor hebben, dat er ook veel positieve ontwikkelingen zijn, die de ontmoeting van mensen bevorderen en het nadenken over de samenleving versterken. Maar zonder geloof in God staan wij alleen in het universum en ontmoeten we slechts onszelf. Dan blijft er niets anders over dan koelbloedig het mogelijke te doen en het verstandige te hopen. Trachten om van het leven en van de maatschappij het beste te maken.

=====

Gods aanwezigheid in je leven ervaren

Hoe word je christen?

Geen gemakkelijke vraag, want het heeft alles te maken met ieders persoonlijk leven. Wie zou iets in het algemeen kunnen zeggen over wat jou in diepste raakt en wat in staat is heel je leven te veranderen?

Bovendien gaat God met ieder van ons een eigen weg. Dat wordt duidelijk als mensen ertoe komen om anderen deelgenoot te maken van de wijze waarop ze tot geloof zijn gekomen.

Eén ding staat vast: het heeft te maken met geboren worden, zoals een mensenkind ter wereld komt. Beter gezegd: met opnieuw geboren worden, ingaan in het nieuwe leven, deel hebben aan de toekomstige wereld, aan het Rijk van God. Dat is verbonden met blijdschap en innerlijke vrede. Wat niet wil zeggen dat nu alle zorgen en pijn worden weggenomen of dat alles voortaan voor de wind gaat.

Maar we zijn niet meer alleen, er is een gemeenschap van mensen, die willen delen in alles wat het leven te bieden heeft.

Bovendien geeft God ons dat we mogen putten uit de onophoudelijke bron van het gebed. Zelfs als wij geen woorden hebben bidt de Geest in ons en blijven we verbonden met de Vader die ons leven draagt, dag en nacht.

Zoals een klein kind leert spreken door te luisteren naar degenen die het meest nabij zijn, zo leert een christen bidden door te luisteren naar de woorden van het evangelie van Jezus Christus en door samen met anderen God te zoeken in gebed en aanbidding.

Het is de weg om te groeien in geloofsvertrouwen. God laat zich vinden als wij Hem zoeken en ons hart openen voor Hem. Dan gaan we ook de kracht ervaren van zijn genade en leren we uitzien naar de gaven van zijn Geest. Geloven is leven uit een ongedachte rijkdom, putten uit bronnen van wijsheid en kennis.

=====

God brengt mensen samen

Aan het begin van onze jaartelling

is de kerk ontstaan, de wereldwijde gemeenschap van mensen, die in Jezus Christus geloven. Een volk van God, getekend door het kruis als verwijzing naar het verlossend gebeuren, dat ons in het evangelie wordt verkondigd.

We mogen deze kerk zien als de door God geschonken leefruimte, waarin Jezus als de Christus ter sprake wordt gebracht, zijn woord tot klinken komt, zijn tegenwoordigheid wordt gevierd en door de Geest wordt ervaren. In de grote menigte vrouwen en mannen, of ze nu christen zijn of niet, gelovig of niet, zijn velen op zoek naar een mensheid die echt menselijk is en naar de vervulling van het verlangen naar de levende God.

*Zullen die mensen op hun weg een kerk ontmoeten
die zich van macht heeft ontdaan,
die open genoeg is om te luisteren naar de vragen van deze tijd,
die arm genoeg is om aandacht te hebben
voor armen en kanslozen*

*die gericht is op het wezenlijke,
die rijk is met het evangelie alleen,
die moedig is en bereid om dienstbaar te zijn,
die gelovig genoeg is om te getuigen van Jezus Christus,
die creatief en vindingrijk is uit kracht van de Geest.*

We spraken al over de kerk, die vanuit Jeruzalem de wereld is ingegaan met goed nieuws voor alle mensen, een nieuwe gemeenschap uit Israël en de volken. Ze leefden vanuit de diepe overtuiging dat het God zelf is die de mensen wereldwijd roept en samenbrengt als medewerkers en bondgenoten van Jezus Christus en dat er behoud is voor heel de schepping.

De prediking van het evangelie bereikte ons land in de zevende eeuw met de komst van de Angelsaksische monniken Willibrord en zijn metgezellen. Hoewel er reeds eeuwenlang hier en daar sprake was van christelijke aanwezigheid, met name in het zuiden van ons land, kwam eerst na Willibrord een georganiseerd kerkelijk leven tot stand.

Bij alle nadruk die we hebben gelegd op de kerk als geloofsgemeenschap, moeten we tevens bedenken dat er ook een uiterlijke kant is. De kerk is ook een instituut zoals dit nu eenmaal geldt voor alle menselijke organisatievormen.

Dat maakt, dat je er van buitenaf tegenaan kunt kijken zonder wezenlijk betrokken te raken bij het leven van de gelovige gemeenschap. Soms werkt het goed. Er is niets mis wanneer het instituut 'kerk' voldoet aan de waarden van het evangelie en dus beantwoordt aan zijn opdracht. Maar helaas laat de geschiedenis ons zien hoe gemakkelijk het ook fout kan gaan, hoe er misbruik is gemaakt van macht en aanzien, hoe politieke systemen steeds weer trachten de kerk voor hun karretje te spannen. Soms zaaien mensen verdeeldheid, zijn ze onverdraagzaam en vertonen ze fanatieke trekken als het gaat om het binnenhalen van hun gelijk.

Maar wie verder wil zien, zal ontdekken dat God door de kracht van zijn Geest voortdurend nieuwe wegen wijst, mensen inspireert en tot inzicht en ommekeer brengt.

Zo is in deze eeuw de oecumenische beweging ontstaan, gericht op herstel van de eenheid van de kerken en op de gezamenlijke opdracht om vanuit het evangelie te handelen.

En reeds tientallen jaren richt het werelddiaconaat, de dienstverlening aan vooral de derde wereld zich op armen en onderdrukten, overal waar nood is en geholpen moet worden.

Kerken willen de weg gaan van de verzoening met het joodse volk, zoeken het gesprek en vragen om vergeving voor al het kwaad dat eeuwenlang is gebeurd.

Kerken verzetten zich in vele landen tegen onderdrukkende politieke stelsels en zijn zeker niet meer bereid om altijd en overal de gevestigde orde te steunen. Binnen de kerken is een groeiend verzet ontstaan tegen een ongebreidelde groeieconomie en een voortdurende overbelasting van het milieu. Er worden indringende vragen gesteld aan de politiek, er wordt op betrokken wijzen nagedacht over de problemen van onze samenleving. En stellig zullen er ook nieuwe woorden worden gevonden om de blijde boodschap van Gods bevrijdende liefde aan de moderne mensen van onze tijd te verkondigen.

=====

De eigen roeping van de Oud-katholieke kerk

Temidden van de vele kerkgemeenschappen,

met hun veelkleurigheid en eigenheid is ook de Oud-katholieke Kerk uit overtuiging de weg gegaan van de vernieuwing van het geestelijk en kerkelijk leven. Daarbij baseert zij zich op de vroegchristelijke kerk, wat tot uitdrukking komt in de naam 'oud-katholiek'. Deze naam kan de schijn wekken dat verwezen wordt naar een conservatieve opvatting in geloofszaken of dat er een afkeer uit spreekt van het huidige levensgevoel.

De werkelijkheid is echter geheel anders.

Nadat in 1723 groepen gelovigen met hun bisschop en een deel van de priesters onafhankelijk waren geworden van de zetel van Rome, hebben de Oud-katholieken tal van vernieuwende elementen kunnen invoeren. Het beroep dat ze daarbij deden op de ongedeelde kerk van de eerste tien eeuwen, heeft veel gevolgen gehad voor het kerkelijk leven. Geleidelijk nam de Oud-katholieke kerk afstand van de ontwikkelingen binnen de Rooms-katholieke kerk, die zij in geweten moest afwijzen.

De Oud-katholieke kerk kent een bisschoppelijk-synodale structuur en vormt een gemeenschap, waarin ambtsdragers en gemeenteleden gelijke rechten hebben. Mannen en vrouwen zijn voluit betrokken bij vormen van bestuur, bij allerlei werk dat gedaan wordt vanwege de kerk, bij de verkiezing van bisschoppen en de aanstelling van priesters en diakenen.

De parochies zenden afgevaardigden naar de synode en het bestuur van de kerk is collegiaal en bestaat naast de bisschoppen uit een aantal voorgedragen en gekozen gemeenteleden en geestelijken.

De kerk kent geen verplicht priestercelebaat, dus ze staat haar geestelijken toe een huwelijk aan te gaan.

Over het openstellen van het ambt voor de vrouw wordt in de Oud-katholieke kerken, die zich onderling hebben verbonden in de Unie van Utrecht, verschillend gedacht.

In de West-Europese kerken, waaronder die van Nederland, is het ambt van diaken en van priester sinds enkele jaren opgesteld voor mannen én vrouwen.

De Oud-katholieke kerk legt de nadruk op de kern van het geloven en wil de organisatie en het rechtsleven van de kerk eenvoudig houden.

Niet alles is vastgelegd of geboden. Nadruk ligt op het samen-zijn en samen-doen, wat overeenstemt met de geest van het evangelie.

Het verwijzen naar de vroege kerk betekent dat de kerk trouw wil zijn aan het katholieke erfgoed, aan de bijbel als het woord van God en aan de traditie als levende geloofsschat, die wordt doorgegeven aan de volgende generaties. Wat dit laatste betreft gelden vooral de oecumenische concilies, gehouden in de tijd toen de kerk nog ongedeeld was. Zo zijn de oecumenische geloofsuitspraken van Nicea-Constantinopel (concilies gehouden in 325 en 381) de norm van het kerkelijk belijden. Met de apostolische geloofsbelijdenis hebben deze een vaste plaats in de liturgie verworven.

De Oud-katholieke kerk kent daarnaast nauwelijks of geen eigen belijdenisgeschriften met een bindend karakter daar ze de volle nadruk legt op het geloof van de éne heilige katholieke en apostolische Kerk.

Ondanks alle waardering voor het eigen kerkelijk leven en het verlangen om zelfstandig te kunnen voortbestaan, erkennen oud-katholieken de verplichting tot oecumene. De bisschoppenverklaring van 1889 vermeldde reeds een oproep om te zoeken naar wat verbindt en samenbrengt en alles te vermijden wat onnodig scheiding teweegbrengt.

De woorden van de bijbel en de leeruitspraken van de kerk vragen in elke tijd een nieuwe uitleg om verstaan te kunnen worden door mensen die leven in steeds wisselende situaties. De kerk blijft daarom steeds zoeken naar nieuwe woorden en eigentijdse symbolen om de boodschap van het evangelie te verkondigen in de moderne samenleving.

Kort samengevat is het uitgangspunt bij dit alles:

*In het noodzakelijke eenheid,
in het bijkomstige vrijheid,
in alles de liefde.*

=====

Geloof moet geleefd worden

Vanaf het ontstaan van de kerk

hebben christenen zich afgevraagd of er een eigen christelijke moraal of levenswijze kan bestaan, onderscheiden van de algemeen menselijke moraal. En zo ja, dan rijst de vraag waarin dat onderscheid dan wel zou kunnen bestaan. Godsdienst is niet hetzelfde als moraal en de inhoud van het geloof is veel ruimer dan een systeem van normen en waarden.

In het geloof staat niet de mens, maar God centraal in zijn liefde, zijn vergeving, zijn heil en genezing. Christelijk leven betekent dan ook niet een andere moraal beoefenen of beter presteren dan de anderen; het betekent dat het hele leven, de geschiedenis nieuw bekeken wordt in Gods licht. Zien met de ogen van Jezus, vertrouwen op de leiding van de Geest. Onze menselijke geest moet echter steeds weer gaan onderscheiden, keuzen maken die niet strijdig zijn met het evangelie en met de universele waarden, die in een lange geschiedenis verworven zijn.

Hoe gaat de Oud-katholieke kerkgemeenschap om met de vragen en uitdagingen van onze tijd?

We noemen hier een aantal voorkomende zaken, die veel mensen bezighouden:

- * Met de grote vragen die op ons afkomen op de verschillende gebieden van het leven als abortus, zelfdoding en euthanasie, genetische manipulatie en het misbruiken van dieren, gaat de Oud-katholieke kerk zorgvuldig en bescheiden om. Ze wenst niets haastig goed te praten en evenmin snel te veroordelen. Deze pastorale houding en bewogenheid sluiten in, dat de kerk zal opkomen voor het levensrecht van de zwakken en in het algemeen voor de waardigheid van het menselijk leven en het behoud van de schepping. Wij geloven dat dit behoort tot de menselijke opdracht, ons geschonken door de Schepper van het leven.
- * De Oud-katholieke Kerk rekent de manier waarop mensen met elkaar omgaan tot de eigen verantwoordelijkheid van de gelovigen en legt daarbij de nadruk op liefde en trouw. Wanneer we ons immers laten leiden door egoïsme en geen verantwoordelijkheid willen aanvaarden, handelen we in strijd met de wet van Christus, die zijn leven heeft gegeven voor zijn vrienden en die bad voor zijn vijanden.
- * Een groot en pijnlijk probleem is het vastlopen van relaties en ten gevolge daarvan echtscheidingen en het verbreken van vriendschappen, die een belofte in zich droegen van wederzijdse trouw en liefde. De bisschoppen schreven in 1992 een herderlijke brief 'In heilige verbondenheid' als resultaat van een beraad, dat jarenlang in de parochies is gevoerd. Er is

ruimte voor verzoening en vergeving, voor een nieuw begin en onder zekere voorwaarden, voor de inzegening van een opnieuw aangegaan huwelijk. Gescheiden mensen hebben dezelfde rechten en plichten als iedere gelovige.

- * De kerk kent het sacrament van de verzoening, waaraan een biecht is verbonden, die voortkomt uit oprecht berouw en een verlangen naar Gods vergeving. De kerk erkent de grote waarde van het pastorale gesprek en van de hulp aan mensen in geestelijke nood.
Elke zondag begint de viering van de eucharistie met een gezamenlijke schuldbelijdenis, uitgesproken tegenover God en voor elkaar. We leven immers in relatie met onze medemensen en niet voor niets wordt ons het gebod voorgehouden God lief te hebben en onze naaste als onszelf.

De kerk erkent in dit alles het belang van het gevormde geweten, getoetst aan Gods woord en daarmee de eigen verantwoordelijkheid van de mens. Binnen de joods-christelijke traditie zijn uitspraken bewaard die ook voor ons verduidelijken waar we staan:

- * De wet van God, de weg ten leven, is niet gegeven aan engelen, maar aan mensen met hun beperktheid en zwakheden.
- * De mens is er niet voor de geboden, maar de geboden zijn er voor de mens.

Gods geboden, in het bijzonder de Tien woorden, zijn bedoeld als wegwijzers op onze levensweg hier en nu en verwijzen tevens naar Gods toekomst, als een belofte dat het oude voorbij gaat en het Koninkrijk Gods zal komen. Ze mogen nooit zo worden toegepast, dat ze Gods liefde in de weg staan en mensen van Hem verwijderen. Het is Gods wil, dat we andere mensen geen zware lasten opleggen, maar dat we bereid zijn elkanders lasten te dragen.

=====

Een huis voor allen

Hoe is dat mogelijk?

Een kleine kerkgemeenschap, die spreekt over een huis voor allen? Mensen stellen die vragen omdat we gewoon zijn belang toe te kennen aan grote organisaties, grote ondernemingen, grote landen, misschien zelfs wel grote kerken.

De Oud-katholieke kerk vormt in ons land een numeriek kleine gemeenschap, wat verklaard kan worden uit de tragische geschiedenis van de katholieke kerk

na de tijd van de Reformatie. Hoe dat allemaal is verlopen kunt u uitvoerig lezen in de publicatie 'De Oud-katholieke kerk van Nederland, leer en leven', verschenen in 2000. (ISBN 90-239-0728-0 - Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer.)

Hier volstaan we met te zeggen:

de Oud-katholieke kerk biedt een open huis aan allen, die in haar leven willen delen.

Oud-katholieken voelen zich verbonden met de wereldkerk, in het bijzonder met Oud-katholieke zusterkerken binnen de Unie van Utrecht, maar ook met de Anglicaanse gemeenschap wereldwijd.

In verschillende opzichten zijn de Oud-katholieken ook verwant met de Oosters-Orthodoxe en de Rooms-katholieke kerken. Met de protestantse kerken in ons land en daarbuiten bestaan goede betrekkingen, vooral door de samenwerking binnen de landelijke Raad van kerken en de plaatselijke raden.

De Oud-katholieke kerk is een vierende gemeenschap met een rijke eredienst, die schatten heeft bewaard uit de kerk van alle eeuwen. De vernieuwing van de liturgie waaraan jarenlang is gewerkt, heeft de boeken die in de kerkdiensten worden gebruikt weer bij de tijd gebracht.

Wie een dienst wil meevieren is hartelijk welkom.

U kunt altijd contact opnemen met de pastoor van een parochie of met iemand, die kan verwijzen, bijvoorbeeld een lid van een kerkbestuur of de mensen die gasten welkom heten.

=====

Tenslotte:

Wie belangstelling heeft voor onze kerkgemeenschap kan zich ook richten tot het centrale adres:

Bisschoppelijk Bureau van de Oud-katholieke Kerk van Nederland

Kon. Wilhelminalaan 3,

3818 HN Amersfoort

Telefoon (033) 462 08 75

E-mail adres: inf@okkn.nl

Website: www.okkn.nl

Deze uitgave kwam tot stand onder verantwoordelijkheid van het Oud-katholieke Publiciteitsbureau.

De tekst van dit document is gescand uit de tweede, bijgewerkte druk, 2000.
Lutjebroek, september 2002. SWdVries